

TƯ LIỆU GIÁO DỤC VÀ RÈN LUYỆN
KỸ NĂNG THỰC HÀNH XÃ HỘI
“Chào mừng 10 năm ngày thành lập Tổng Đoàn Sao Bắc Đẩu
HOA 10 MÙA TỎA SÁNG

KỸ NĂNG HOẠT ĐỘNG TẬP THỂ

Huỳnh Toàn
Tổng trưởng – Tổng Đoàn Sao Bắc Đẩu
Trưởng khoa Huấn luyện kỹ năng

CHỦ ĐỀ : DỰNG LỀU TRẠI

Lều có giá trị trong những lần đi dã ngoại, nó là nhà và nơi ăn, ở, ngủ, nghỉ, là nơi hội họp, sinh hoạt vui chơi, là nơi để trú mưa, nắng, gió... Từ đó hội thi dựng lều nhanh, đẹp, đúng kỹ thuật, trang trí lều... không thể thiếu qua trong những lần đi trại.

1. Dựng lều:

1.1. Các vật dụng cần thiết để dựng lều:

- Tấm lều: Thường làm bằng ni – long, mủ, vải hay chất liệu khác. Hình dáng lều bao giờ cũng phải là vuông, hình chữ nhật. Công dụng để che nắng, gió, mưa... nên tấm lều được dùng làm mái che cho bên.

- Tấm trải: Dùng để trải dưới đất ngồi, để vật dụng, đồ đạc khi đi trại.

- Gậy lều: có nhiều loại, với hình dáng và chất liệu khác nhau: có thể gậy tròn, gậy vuông, gậy tam giác, có thể bằng sắt, bằng gỗ, tầm vong hay gậy tre. Nhưng gậy lều phải đạt chuẩn kích thước là từ 1m6 – 1m8.

- Cọc lều: Thường bằng sắt, gỗ, đinh... Đóng đất cứng thì dùng cọc sắt, dài từ 20 – 30cm. Đóng đất mềm, đất cát...nên dùng cọc gỗ, dài từ 30 – 40cm, nền xi măng thì dùng đinh, dài từ 10 – 15cm. Cọc lều cần ít nhất là 6 cọc.

- Dây lều: Dây ni – long, dây mủ, dây dù...Số lượng dây cần tối thiểu là 6 dây: 2 dây chính, mỗi dây dài 3m – 4m; 4 dây phụ, mỗi dây dài 1m5.

- Búa: Là vật dụng phụ, nhưng rất quan trọng và cần thiết. Công dụng dùng để đóng cọc xuống đất, dùng để chặt cây làm cọc gỗ (búa có đầu chặt gỗ), các vật dụng làm thủ công trại...dọn đất phát quang.

- Cuộc xẻng: Dọn mặt bằng trại, đào rãnh thoát nước, hố xí, hố rác, dọn cỏ khu vực trại...nên sử dụng loại cuộc đa năng.

1.2. Trình tự dựng lều:

1.2.1. Dọn đất:

- Nếu đất trại không như ý muốn thì ta phải dọn vệ sinh, phát quang cây cỏ, nhặt sỏi, nhặt bỏ cành cây mọc gần lều...trước khi dựng lều.

- Nếu đất trại do ta tự chọn thì nên chọn đất trại đạt các yêu cầu sau:

- Đất phải bằng phẳng, cao ráo, không kiến, không sỏi, không mảnh vụn...

- Không quá gần các cây cao có cành cây mọc, phải thoáng gió(nếu hè), kín gió (nếu mùa đông). Gần nguồn nước (suối, sông), tiện nấu ăn, sinh hoạt.

- Gần hoặc có thể nhìn thấy lều ban tổ chức, các lều bạn, sân sinh hoạt, nơi tập trung... Nơi có chỗ bố trí hố rác, hố xí, nhà bếp, thuận lợi.

1.2.2. Chọn hướng lều:

- Thông thường lều bạt có 2 cửa (tức là nơi hướng gậy và dây chính). Hướng lều cần ưu tiên cho các điều sau đây:

+ Hướng lều của ban tổ chức quy định.

+ Quay về hướng cột cờ trại.

+ Quay về lều của ban tổ chức.

+ Quay về sân sinh hoạt, lều trại.

- Ngoài ra ta chọn hướng lều tránh gió (mùa mưa, mùa lạnh) hoặc đón gió (mùa hè, mùa nóng). Có thể chọn hướng Đông Bắc – Tây Nam.

1.2.3. Dựng lều:

Thực hiện theo quy trình sau:

- Trải lều: Trải phẳng, chú ý hướng lều, lưu ý tấm lều trải, lều mặt.

- Đặt gậy: Gậy đặt thẳng ở hai đầu lều, chiều dài của gậy cũng chính là khoảng cách của cọc chính lều và chân lều.

- Đóng cọc: 2 cọc chính đóng ở chân gậy chính. Các cọc phụ được đóng thành từng cặp cho cân xứng thông qua tấm lều. Khoảng cách từ mép lều đến các cọc phụ xa hay gần tùy theo ta muốn mép lều cao hay thấp. Cọc cần đóng xiên chiều ngược

lại với lều, để khi cột dây lều lên thì dây lều phải vuông góc với cọc lều (nên nhớ, chỉ đóng tạm, tức đóng khoảng 2/3 cọc).

- Cột dây: Thường dùng các loại nút: thông lọng, thuyền chài, chạy, bò câu (thông lọng ngược)... Đầu gậy chính cột nút thuyền chài, mép lều cột nút thông lọng hay thợ dệt, ở cọc cột nút chạy hay nút bò câu. Lưu ý tất cả các nút nên cột nút sống để dễ tháo.

- Dựng lều: Đưa gậy sao cho đầu gậy nằm ở đỉnh lều, chân gậy nằm ở vị trí khi đặt gậy để cho 2 cọc chính và 2 chân gậy nằm trên một đường thẳng. Sau đó, dựng đứng gậy cho 2 chân gậy vuông góc với mặt đất, điều chỉnh các nút dây ở các cọc phụ, khi lều thẳng cần phải đóng cọc sâu xuống đất tránh di chuyển va vấp. Dây thì cột chặt lại có khóa an toàn (khóa sống).

1.2.4. Đào rãnh, vệ sinh, trang trí:

- Đào rãnh: Nếu đi trại vào mùa mưa cần đào rãnh thoát nước xung quanh lều, hồ chứa nước, be bờ lều, đắp nền lều... Rãnh lều nên đào nơi nước mưa theo mái lều chảy xuống, các rãnh phải thông nhau và được dẫn đến hồ chứa, đất đào nên dùng để đắp bờ bên trong lều.

- Vệ sinh: Vệ sinh bên trong và ngoài lều, như nhặt rác, phát quang cây cỏ ở chung quanh ra khỏi khoảng 3m, các cành cây ở trên đỉnh lều để tránh rấn vào ban đêm, tránh sét...

- Trang trí: Rất cần thiết trong thi đua thủ công trại. Cần phải làm vòng rào, hàng rào, cổng trại, tên trại, bếp trại... vừa đẹp, hay, tránh được người lạ vào lều của mình.

1.3. Các tình huống cần xử lý:

- Nếu lều bị chùng, do lều quá cũ, do mưa ướt khắc phục bằng cách: Làm thêm gậy phụ, tăng lực ở các dây chính và dây phụ.

- Khi dựng lều, cột dây phải cột bằng nút sống để dễ tháo dây, nếu còn dư phải thắt gọn lại cho đẹp (bằng các nút như: chân ngỗng, chân chó, các nút vắn...), không vướn, các đồ dùng trong lều phải sắp xếp gọn gàng theo quy định. **Thí dụ:** Đồ dùng cá nhân phải để xung quanh lều để cho có khoảng trống sinh hoạt, hội họp, nghỉ, ngủ... Giày, dép phải để bên ngoài để tránh bụi, mùi hôi cho lều...

- Một số điều cần tránh:

- + Không nấu ăn và ăn trong lều (để phòng kiến vào ban đêm).

+ Không phơi quần áo, khăn...trên các dây lều...sẽ làm cho lều nhanh bị chùng và rất mất thẩm mỹ.

2. Một số kinh nghiệm:

2.1. Gọi mở thang điểm thi dựng lều:

- Để cho việc thi dựng lều và chấm điểm lều thống nhất, có thể dựa vào những yếu tố sau:

- + Dựng lều đúng góc hướng, đúng nút dây, đúng thời gian quy định (6 điểm).
- + Hai mái lều phải căng, thẳng, không bị chùng (2 điểm).
- + Biết cách xếp lều, trang trí đẹp mắt, có ý nghĩa (2 điểm).
- Xây dựng thang điểm:
  - + 2/3 điểm dành cho kỹ thuật xếp, dựng lều.
  - + 1/3 điểm cho phân trang trí.
  - + Nếu có phần thủ công trại thì nên chấm điểm riêng.
- Đào rãnh thoát nước phòng trời mưa.
- Tăng sức căng của dây lều khi bị chùng: dùng tăng – đơ.
- Dựa vào thiên nhiên, tự tạo: cọc lều, gậy chính, căng dây sống lều...
- Ở những nơi đất mềm, đất cát nên sử dụng thêm cọc phụ dài khoảng 30cm. Ngoài ra có thể tăng độ vững chắc cho cọc phụ bằng cách làm đà ghim, hay chèn thêm đá vào...

2.2. Lều trại:

Trên thị trường hiện tại, người ta có bày bán đủ các loại, dạng lều - từ lều một vài người cho đến loại vài chục người... đủ các hình thức, kiểu dáng, màu sắc... Tuy nhiên loại lều này giá hơi đắt.

Là một người tháo vát (hay tập làm người tháo vát) chúng ta phải biết cách tự may lấy lều của mình, vừa rẻ tiền, vừa đúng ý của mình.

Muốn may lều, trước hết ta chọn mẫu rồi làm bằng bìa cứng với tỷ lệ 1/10.

Phóng đại 10 lần lên vải rồi mới cắt.

Gọn và nhẹ nhất là dùng vải nylon dầu, không thấm nước và rất mau khô, hoặc dùng vải kaki, katê, bạt nylon có sọc...

Muốn không thấm nước, ta dùng dung dịch Acetate d'alumine (mua ở các cửa hàng hóa chất) pha thêm 3-4 lần nước. Nhúng vải vào rồi đem phơi nắng thật khô. Hóa chất này không làm vải đổi màu, không làm vải nặng hơn, vẫn thoáng khí nhưng lại không thấm nước.

Về kiểu dáng, thì tùy chúng ta chọn. Ở đây, chúng tôi xin hướng dẫn cách may và kích thước loại lều hai mái thông thường mà chúng ta hay sử dụng nhất.

Loại này, về mùa lạnh hay mưa thì hai mái xuôi xuống. Nếu là mùa nắng nóng bức, ta căng một mái lên thì lều sẽ thoáng mát.

Khi may loại lều này, chúng ta vừa tiết kiệm tiền bạc, vừa tiện dùng và cũng vừa hợp với nhu cầu của chúng ta. Chúng ta chọn loại vải không thấm nước. Màu sắc thì nhạt và sáng để không hấp thụ sức nóng của mặt trời. Ở giữa nóc, chúng ta nên dẫn một lần dây dù đẹp. Các góc và đầu dây trên lều chúng ta đắp thêm vải hay da để tăng sức chịu đựng của lều.

Về kích thước thì tùy theo nhu cầu của chúng ta. Dưới đây là kích thước lều dành cho từ 6 đến 8 người: loại kích thước này tương ứng với cột lều 1,60m.

Ghi chú: Hai bên hông lều, nên có hai tấm rèm chắn gấp vào trong được, để chống mưa hắt và côn trùng.

Nếu có điều kiện, ta nên may những tấm chắn tam giác ở hai đầu lều dùng cho ban đêm và mùa mưa.

2.3.Vị trí dựng lều:

- Cắm lều ở nơi đất trống, có bóng cây che nắng buổi chiều.
- Chọn chỗ đất bằng phẳng, không có đá lởm chởm, không có rễ cây lớn, không có bụi cây hay cỏ gai, dọn sạch sẽ và lượm bớt sỏi đá.
- Tránh hướng gió thổi vào lều.
- Không dựng lều sát tàn cây cao, rất nguy hiểm khi mưa gió.
- Không dựng lều dưới lòng suối cạn, nước lũ về trở tay không kịp.
- Khoảng cách các lều đủ gần để dễ điều hành nhưng phải đủ xa để các tổ, đội được độc lập với nhau.

2.4. Một số kỹ thuật nhỏ

Trong cuộc sống ở trại, nhất thiết chúng ta phải biết một số kỹ thuật nhỏ (mẹo vặt) để dễ dàng khắc phục những trở ngại nho nhỏ mà chúng ta thường gặp trong các kỳ trại.

2.4.1. Căng mái lều

Mái lều của chúng ta lúc mới dựng, trông nó thẳng và đẹp biết bao, thế nhưng sau vài cơn gió, một trận mưa hay một đêm ngủ lẫn lộn... trông nó thảm hại làm sao. Nếu tháo ra làm lại thì rất mất công. Vậy khi cột lều vào cọc, ta hãy sử dụng nút căng dây (Tendeur) hoặc dùng một cái tendeur bằng gỗ như sau:

Dùng một miếng gỗ nhỏ, dài hai lỗ vừa đường kính của dây lều, luồn dây vào (theo hình). Khi cần thì kéo miếng gỗ đến đâu là dây có định đến đó.

Trong trường hợp thời tiết không ổn định, mưa gió nhiều, chúng ta có thể dùng những vòng dây thun như hình bên để căng lều, mái lều sẽ chịu được sức gió mà không bị xé rách hay chùng.

2.4.2. Cọc lều bị nhỏ bật lên

- Trường hợp gặp đất mềm, cọc hay bị nhỏ bật lên khi ta căng dây, ta hãy chèn đá theo hình.

- Khi cắm trại ở bờ biển, ta không tìm ra đá, thì hãy làm các hàng cọc neo như những hình dưới đây:

2.4.3. Muốn nâng cao cột lều

Xác định vị trí của chân gậy, ta cắm một vỏ chai hay ống tre có mắt ở giữa. Nếu cột bị lún, ta đập vỡ 1/2 nửa trên của chai rồi úp ngược xuống, hoặc úp một cái tô xuống đất để làm chân đế.

Nước chảy vào hai đầu vồng:

Khi ta nằm vồng dưới lều, nước mưa thường chảy theo hai đầu dây treo vồng làm ướt lưng. Nếu muốn khắc phục, bạn chỉ cần mua hai khoen sắt (cỡ vòng đeo tay), cột ở hai đầu vồng. Nước chảy đến khoen sắt sẽ tự nhỏ hết xuống đất.

Nước chảy vào trong lều:

Khi chúng ta sử dụng hai gốc cây thay thế hai gậy để căng lều, nếu trời mưa, chắc chắn nước sẽ theo dây rồi chảy vào lều, các bạn dùng một sợi dây ngắn, cột trên sợi dây căng lều (gần phía lều) nước sẽ nhỏ theo dây ngắn đó mà không chảy vào lều.

2.4.4. Mái lều bị dột:

Mái lều của bạn làm bằng vải thấm nước, nếu mưa lớn sẽ bị dột. Để khỏi bị ướt đồ đạc, các bạn đính vào chỗ dột một sợi dây, đầu dây cột một cục đá nhỏ, bỏ vào trong một cái tô hay một vật chứa nước. Nước dột sẽ theo sợi dây chảy vào trong tô.

2.4.5. Góc lều không có khuy:

Khi chúng ta sử dụng những tấm bạt hoặc drap để làm lều, thì ở góc không có khuy đồng để xỏ dây, ta có thể làm như sau: túm góc bạt quanh một viên sỏi tròn (không dùng đá sắc cạnh sẽ làm sòn rách vải) dùng dây làm nút thông lọng để buộc góc bạt.

2.4.6. Hố rác lộ thiên:

Nếu gặp đất cát, đất quá cứng... không thể đào hố rác được, ta có thể làm như sau: lấy 3 hay 4 cái cọc, đóng lú lên khỏi mặt đất chừng 3 tấc (chu vi bằng túi nylon mà ta định sử dụng).

Bẻ miệng túi nylon lại và tròng vào đầu mấy cọc đó. Khi đầy, ta túm lại đem bỏ vào hố rác công cộng hay đốt bỏ.

2.4.7 Cọc nhỏ không lên:

Trước khi ra về, chúng ta phải nhổ tất cả các cọc lều để khỏi gây tai nạn cho người đến sau. Trường hợp đất cứng hay cọc đóng quá sâu không nhổ lên được, chúng ta dùng phương pháp đòn bẩy.